

Núm. 5 Novembre 2003

www.mnactec.com

Un Museu Nacional estès per tot el país

El Museu de la Pell i Comarcal de l'Anoia

Avui visitem, pàg. 3

La clau d'una empresa de serveis culturals: el patrimoni humà

El tema, pàg. 4

Els museus: espais de cultura, espais d'aprenentatge (II)

La firma, pàg. 5

El Parque de las ciencias de Granada

La finestra, pàg. 6

editorial

Renovació de la presidència de la TICCIH

Pilar Garcia

Directora del Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú

El passat mes de juliol, durant el XII Congrés de la Comissió Internacional per a la Conservació del Patrimoni Industrial (TICCIH) celebrat als Urals, Eusebi Casanelles, director del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, en va tornar a ser escollit president. En el discurs inaugural d'aquest important fòrum es va subratllar el compromís actiu amb l'actual conjuntura internacional, com a línia argumental que vol orientar les nostres organitzacions.

Durant els darrers anys sempre s'ha remarcat que el gran motiu de la conservació del patrimoni industrial és el seu caràcter de testimoni, reflex d'uns fets i processos que van canviar el món i de les conseqüències. En aquest sentit, Eusebi Casanelles va parlar de la necessitat de compromís dels equipaments industrials en conceptes tan essencials com la globalització, la pau, la diversitat i el desenvolupament sostenible en un món que cada cop està més interrelacionat. Així, els treballadors del patrimoni "tenim un repte important per contribuir a la construcció de la pau, ja que si les ideologies separen els pobles, la cultura els uneix. Hem d'esforçar-nos a apropar les cultures les unes a les altres, evidenciant que el patrimoni no solament és el resultat de la cultura d'un país sinó que és producte d'interrelacions de la cultura d'aquest país amb cultures d'altres indrets, i que el patrimoni de cada país en un món globalitzat és patrimoni de tots".

Els Museus del Sistema del mNACTEC participem plenament d'aquesta filosofia, que pretén anar molt més enllà dels nostres espais museístics per fusionar-nos amb el conjunt d'equipaments industrials, amb la tasca d'explicar de quina manera aquest patrimoni és testimoni d'una revolució i de les seves conseqüències, així com la d'aconseguir crear uns espais de vida i cultura més sostenibles i relacionats.

20 anys del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Redacció

El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, després de vint anys de funcionament amb una activitat museogràfica ininterrompuda i de la creació del model de coordinació museística més reconegut internacionalment, organitzarà l'any 2004 la celebració del seu 20è aniversari.

Fa vint anys la premsa es va fer ressò de la inauguració d'una primera fase amb una exposició que feia referència a l'arquitecte Lluís Muncunill, la conservació de quatre mil objectes museístics i la probable existència de trenta-cinc seccions cap a l'any 1990. L'any 2004 el mNACTEC celebra la consolidació museogràfica, gaudint de la darrera exposició permanent dedicada a Lluís Muncunill, la conservació de més de deu mil objectes de patrimoni industrial i l'existència d'un sistema de museus estructurat i plenament operatiu format per vint centres.

20 ANYS
MUSEU DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Les activitats a desenvolupar durant l'any 2004 començaran abans de finalitzar el 2003 amb un acte de presentació on es farà públic el ventall de propostes. El programa inclourà, entre altres activitats, un fòrum obert per debatre el model del Sistema del mNACTEC i inauguracions d'espais i exposicions a gran part dels museus del seu Sistema. Abans de finals d'any tota la informació relacionada amb les dates dels diferents esdeveniments apareixerà al web del mNACTEC (www.mnactec.com).

Homo Videns. Dissenys de Televisors

Joan Muñoz
Àrea de Difusió i Exposicions del mNACTEC

El televisor és el referent social per excel·lència del mitjà audiovisual més popular de tots els temps. Els televisors entren a les cases i acomoden el seu disseny al model establert per l'entorn social de les cultures occidentals, constituint-se en element subjecte a la metamorfosi del disseny.

Aquesta exposició, emmarcada dins de l'Any del Disseny i que compta amb la col·laboració d'Astra i Philips, mostra l'evolució estètica de més de quaranta aparells de televisió, alguns dels quals representen veritables joies del disseny. El recorregut cronològic i l'evolució estètica que es proposen fan esment dels més importants avenços tècnics i ens remunten a un passat no tan llunyà: els televisors Baird, similars als aparells de ràdio dels anys quaranta, els grans mobles com el Decca de projecció, els primers aparells portàtils dels anys cinquanta, els estranys televisors dels anys seixanta, l'estandardització dels aparells dels anys setanta, tot i les variacions de la moda i l'arribada del color, els aparells dels vuitanta-noranta i la consolidació d'una nova estètica amb l'aparició de les pantalles planes.

El paral·lisme establert entre la tècnica i el disseny d'aparells de televisió permet gaudir d'una retrospectiva cronològica en la qual s'entrecreuen la complexitat dels canvis en els hàbits socials i la importància comunicativa que representa actualment aquest mitjà de comunicació de masses.

IV Concurs de "Física+Matemàtiques en Acción"

Roser Bifet
Àrea de Difusió i Exposicions del mNACTEC

Físics i matemàtics es van reunir al mNACTEC els dies 26, 27 i 28 de setembre per participar al concurs que organitza la Real Sociedad Española de Física i la Real Sociedad Matemática Española.

Més de cent persones entre professors, divulgadors i investigadors de diferents ciutats de l'Estat espanyol van presentar les seves experiències i demostracions. Materials didàctics de matemàtiques i de física, Materials didàctics informàtics de matemàtiques i de física, Treballs de divulgació científica, Demostracions de física, Laboratori de matemàtiques i de ciència i tecnologia, i Astrobiologia eren les nou modalitats del concurs que, juntament amb el premi especial de divulgació per a estudiants "Adopta una estrella", es premiaven amb 1.500 euros.

D'entre tots els treballs "El pèndul i el giroscopi de Foucault" de Miguel Cabrerizo, de la Universitat de Granada, dins la modalitat de "Demostracions de física", destacà per la seva innovació i espectacularitat. El premi a la modalitat de "Treballs de divulgació científica" va ser patrocinat i atorgat pel mNACTEC. Finalment, es van seleccionar vint-i-cinc participants per assistir al concurs europeu Physics on Stage 3 (consulteu <http://ific.uv.es/fisicaenaccion>).

Dins d'aquest marc, i per primera vegada a Catalunya, el mNACTEC, amb la col·laboració de Telstar, va recrear l'experiència que el físic Otto von Guericke va presentar l'any 1654 a Magdeburg. L'experiència va consistir a fer estirar a vuit cavalls (quatre per banda) dues semiesferes de bronze unides a les quals havia fet el buit per demostrar que, tot i la força d'aquests animals, no es podien separar. Els més de cinc-cents visitants van poder contemplar amb expectació i curiositat aquesta experiència de física acompanyada de recreació teatral.

Com a conclusió de les conferències i del treball conjunt dels membres del projecte **Migració, treball i identitat**, celebrat al mNACTEC del 2 al 4 d'octubre de 2003, els delegats dels museus aproven la DECLARACIÓ DE TERRASSA, en la qual s'adrecen als professionals dels museus de tot Europa per tal que:

1. Treballin a favor de la inclusió social de totes les comunitats al marge del seu gènere, origen, cultura i religió.
2. Representin, mitjançant exposicions i centres d'interpretació, tots els col·lectius de la societat.
3. Ajudin les comunitats a reflexionar sobre la seva pròpia història i a la seva interpretació.
4. Promoguin les mateixes oportunitats per als col·lectius d'orígens culturals i ètnics diversos.
5. Estimulin el diàleg entre comunitats i polítics així com la constitució d'una plataforma per al debat polític i cultural.

Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

C. del Dr Joan Mercader s/n
08700 Igualada
Tel. 93 804 67 52
C/e m.igualada@diba.es
www.aj-igualada.net

El Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia arranca de l'antic Museu de la Ciutat que el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada va fundar el 1949. El 1954 ja es dedicà una secció monogràfica a la pell, que anà prenent importància fins acabar per anomenar-se Museu de la Pell. Amb el temps s'hi anaren obrint noves seccions, i el 1982 passà a ser el Museu Comarcal de l'Anoia. La incorporació posterior de l'antiga adoberia de Cal Granotes i l'obertura de la secció dedicada a l'aigua significaren la decantació definitiva del Museu al vessant tècnic del seu patrimoni i la seva consolidació com a secció del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

El Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

Muntsa Guasch

Difusora del Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia

El Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia està enclavat en el cor del barri industrial històric d'Igualada, a tocar del riu Anoia, i es reparteix entre l'edifici de Cal Boyer i l'antiga adoberia de Cal Granotes, a pocs minuts seguint el rec medieval que des del segle XVIII alimentava les adoberies preindustrials. Cal Boyer, la seu central, és una antiga fàbrica tèxtil cotonera de finals del segle XIX que actualment acull el Museu de la Pell i la secció *L'Home i l'Aigua*; a més, en pocs anys comptarà amb

el *Centre d'Interpretació de l'Anoia* en tant que museu comarcal. Les exposicions permanents que integren el Museu de la Pell pròpiament dit són dues i ocupen una gran nau, planta i primer pis, de remarcable interès dins l'arquitectura industrial. Una d'aquestes exposicions mostra la pell en la història i en diferents cultures a través de diverses col·leccions d'objectes de pell, fent referència a la seva producció, utilitat i significació cultural en les civilitzacions mediterrànies; en l'altra es proposa un recorregut per la paulatina industrialització d'aquest ofici, d'aquí que rebí el sobrenom de *Dels clots als bombos*, ja que l'explicació s'inicia resseguint les característiques principals de l'adobatge antic fet en els clots, els banys tàncics encastats en el terra de les adoberies antigues, fins arribar a l'aparició de les primeres màquines –algunes veritables peces d'enginyeria industrial– i dels bombos, les grans bótes que encara ara es poden veure i sentir rodar per Igualada passejant pels voltants del Museu.

També a Cal Boyer, en la sala anomenada *L'Home i l'Aigua*, s'exposa la col·lecció d'objectes relacionats amb l'obtenció, distribució i aplicació energètica de l'aigua en la nostra societat i al llarg del temps: elements com un cargol d'Arquímedes, una roda de timpà, una turbina Pelton o precedents de les actuals neveres i rentadores, es veuen complementats per un canal amb diferents ginyes que permeten experimentar d'una manera didàctica i interactiva temes com l'elevació de l'aigua o el seu aprofitament energètic.

Cal Granotes, en canvi, significa la recuperació d'una construcció preindustrial en la qual, mitjançant una interessant posada en escena de l'ofici i les eines, s'hi explica el procés artesanal de l'adob vegetal de pells utilitzat des del s. XVIII en aquest mateix edifici. En la planta

Cal Boyer es la seu de l'exposició de la pell

baixa, la *ribera*, els treballs arqueològics van permetre el descobriment de la bassa d'aigua, els calciners i diversos clots que es van respectar en la museïtzació posterior. La planta superior o *estenedor* mostra els processos d'assecatge i acabat tradicional de la pell. Aquest espai també es pot conèixer seguint la visita teatralitzada que s'hi programa mensualment: l'activitat està pensada per a tots els públics i vol divulgar la tradició dels antics blanquers des d'una experiència diferent, ben lluny de les visites convencionals, de la mà d'un actor en el paper d'adober que va explicant els secrets i les anècdotes més interessants i divertides lligades a les antigues adoberies, a una manera de treballar i de viure molt especial i, en definitiva, a un patrimoni etnològic tan significatiu per a la història industrial d'Igualada.

Igualada sempre ha tingut una estreta relació amb els oficis històrics relacionats amb l'adob de la pell. No és casual, doncs, que el Museu compti amb un fons notable d'eines, maquinària i documentació sobre aquest àmbit i que l'antiga adoberia de Cal Granotes, una de les poques adoberies preindustrials museïtzades d'Europa, en sigui l'espai més destacable.

La clau d'una empresa de serveis culturals: el patrimoni humà. L'experiència de Tessel·la

Francesc Carnicer

Tessel·la

Aquestes empreses han de garantir un servei que tingui en el capital humà el seu valor més important, compartint objectius i projectes amb el museu.

Tessel·la és una empresa de serveis culturals que s'ubica a Vilanova i la Geltrú i abasta la comarca del Garraf. Es va constituir l'any 1996 i actualment l'equip el formen vuit persones, tot i que no s'estructura en forma de cooperativa, sinó de societat civil personal. La prestació del servei es realitza principalment al Museu del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú i, en menor mesura, a diferents equipaments del territori, com al Terra XIX Centre d'Interpretació del Romanticisme i a la resta de museus de la comarca.

Aquest tipus d'empresa obre noves perspectives a l'hora d'establir les relacions entre els museus i els visitants. Bàsicament, ha de dirigir els seus esforços a crear un nou estil d'actuacions internes i externes. Aquest tarannà s'ha de basar en la confiança, la cordialitat i el rigor, i ha de repercutir en la major agilitat del funcionament del museu i en l'excel·lència en el

tracte que el museu ofereix al visitant. Així, entenem que la col·laboració mútua empresa-museu facilitarà per ambdues parts el millor desenvolupament de les activitats que el museu dugui a terme.

Quins altres avantatges més ofereix aquest tipus d'empresa? Primer, aportar flexibilitat i alliberar les administracions de la recerca de personal i dels tràmits laborals que se'n deriven, a més d'abaratar el conjunt del servei. L'empresa, però, tindrà en compte la millor cobertura legal del seu personal per assolir una estructura horitzontal que òbviament generi confiança dins de la mateixa empresa.

Segon avantatge: l'empresa s'encarrega de la qualificació professional. El personal, que té l'obligació d'assegurar el millor servei, ha de conjugar l'aprenentatge dels continguts concrets (de la temàtica general i particular, referent al museu o equi-

pament al qual presta servei) amb els recursos metodològics per a la difusió d'aquests continguts. A més, l'empresa ha d'assumir la formació continuada del seu equip i posar al seu abast les eines necessàries per millorar-ne el rendiment.

D'altra banda, no voldria obviar la dificultat que suposa la creació d'aquest tipus d'empreses, en especial les instituïdes com a societats civils. Assenyalo aquest aspecte per refermar l'esforç econòmic que implica. És evident que sobreviure als primers episodis fiscals i laborals afavorirà la consolidació de l'entitat i, d'altra banda, l'empresa de serveis culturals s'haurà d'acostumar a treballar amb dilatats terminis de pagament. Per aquest motiu, l'expansió d'aquest tipus d'empresa es troba limitat i cal assolir una estructura empresarial que permeti definir els objectius econòmics i professionals amb les mínimes garanties de comoditat, control i rigor. Si la dinàmica de treball és sempre sota aquests paràmetres resulta molt més factible la participació en projectes comuns.

Així, recordem que la fórmula funcionarà si la relació entre empresa i client és directa, fluïda i cordial, ja que es pressuposa que compartiran motivacions i també objectius. Cal, doncs, demanar un esforç als museus perquè donin preferència a un servei consolidat i de qualitat, basat en equips de treball estables i en el *feed back* entre ambdues parts. Externalitzar el servei d'atenció al públic dinamitza el camp laboral amb relació al patrimoni, obre el pas a noves idees i propostes i reforça les xarxes d'interrelació del patrimoni.

Racionalitzar la disposició d'aquest personal, vetllar per aconseguir equips fixos i involucrar aquest equip en el disseny, preparació i execució de programes i projectes són els tres punts bàsics per construir un equip cohesionat que participi d'un ambient de confiança.

Els museus: espais de cultura, espais d'aprenentatge (II*)

Magda Fernández

Departament de Didàctica de les Ciències Socials. UB
Assessora didàctica del mNACTEC

Per llegir...

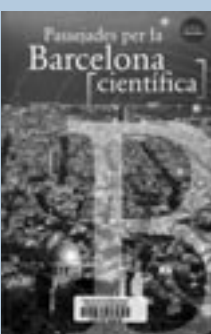
Títol:	El Museu de les Mines de Bellmunt del Priorat
Col·lecció:	Quaderns de didàctica i difusió
Autor:	mNACTEC
PVP:	5 euros

Ja és a punt de sortir el número 15 de la col·lecció de quaderns de didàctica i difusió. En aquest quadern es descriu amb la màxima claredat les diferents activitats mineres que es duen a terme a la Mina Eugènia de Bellmunt del Priorat, centrades principalment en la dècada de 1920. Comença amb una introducció a la formació dels filons de galena. Seguidament ens explica com era

l'extracció de la galena, en els anomenats "treballs d'interior", i les tasques que es duen a terme a l'exterior de la mina, els "treballs de plaça", on s'ha fet un gran esforç per reproduir amb il·lustracions tots els edificis implicats en el procés. També es descriu el procés metalúrgic del plom, "la foneria", i s'explica la vida a la colònia minera.

Títol:	Passejades per la Barcelona científica
Edició:	Ajuntament de Barcelona
Col·lecció:	Conèixer Barcelona
Autors:	Xavier Duran i Mercè Piqueras
PVP:	

La Regidoria de la Ciutat del Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona va encarregar aquest llibre amb la intenció "d'acostar tothom a fets científics i tecnològics que tenim a tocar però que no copsem prou o no interpretem des d'aquest punt de vista". Així, la primera part de la guia presenta la ciutat des de set perspectives: la salut; l'artesanat i la indústria; els transports; l'aigua; la ciutat temàtica; art, ciència i tecnologia; i els noms dels carrers. Vuit itineraris científics en conformen la segona, bé de zones concretes (Montjuïc o la Rambla), bé de caràcter temàtic (rellotges o museus). Completen el llibre índexs diversos i referències d'internet. Atractives i variades imatges i diversos mapes i llistes temàtiques acaben per fer d'aquestes *Passejades* les delícies de qualsevol persona interessada pel vessant tècnic i científic de Barcelona ciutat.

Equips de treball i d'investigació compostos per didactes, professors i personal de museus són necessaris per formar especialistes en aquesta temàtica que vagin més enllà de l'educació formal, que puguin actuar en camps d'actuació emergent com ara el turisme cultural.

Les relacions museus – centres d'ensenyament. Les relacions entre ambdues institucions van convergint cada vegada més. L'organització de trobades, les visites preparatòries organitzades pels museus, les propostes didàctiques enviades als centres han facilitat la comunicació entre museu i escola. [...] La interacció entre museus i escola ha de ser, no obstant això, més profunda. En aquests moments hi ha un cert desencant en el cos docent motivat per múltiples factors, i en els museus, una manca de recursos per avançar a millorar les propostes o analitzar-ne i proposar-ne de noves. És necessari preveure també que l'entrada de nous docents en l'ensenyament reglat formats en uns plans d'estudis on no s'ha aprofundit en les bases disciplinàries mínimes de les diferents àrees que ha de tenir un docent, sobretot en ensenyament primari, crea uns déficits conceptuals importants. [...] Sota aquesta òptica, el paper dels museus com a espais d'instrucció, de transmissió de coneixements, és molt important, ja que poden suplir les llacunes de l'escola. Per això és tan necessari que la relació escola-museu focalitzi la relació en els docents per facilitar-los la informació, l'actualització i la formació de continguts més que no pas en els alumnes. Fins i tot en l'àmbit d'usuari és més important la relació amb el professor perquè és el "client" potencial i directe, el que aportarà el públic escolar. [...]

És necessària una didàctica del patrimoni? Els museus, com a contenidors patrimonials, necessiten personal especialista per tractar temes patrimonials. Tots els béns patrimonials són objecte d'estudi que mobilitzen sabers, proporcionen informació i coneixement general més enllà de si mateixos. A la vegada, són instruments procedimentals valuosos que permeten que el procés d'ensenyament-aprenentatge sigui estimulat per l'emoció de construir el coneixement mitjançant el desenvolupament de competències cognitives a partir de la participació activa. El coneixement del patrimoni comporta, a més, una revaloració de les societats del passat per part de la societat actual. Conèixer, valorar i respectar el patrimoni també implica una educació en valors. El coneixement del patrimoni cultural no constitueix un fi en si mateix, més aviat és un mitjà que es pot utilitzar per tal d'incidir en les formes i en les característiques de les relacions socials. I és aquí on cal una didàctica del patrimoni per tal de fer-lo comprensible, donar-li sentit i aprofitar el seu potencial educatiu. [...]

La figura del mediador didàctic en patrimoni. El terme *mediació* s'utilitza molt en psicologia, sociologia i pedagogia. [...] No és la resolució de conflictes el que proposem en la mediació didàctica. Creiem que les finalitats del mediador didàctic en patrimoni haurien de ser: coordinar els diferents agents socials implicats en la difusió, la promoció i l'explotació d'un patrimoni que treballen amb un objectiu final comú, en aquest cas l'educació; aplicar els principis de la didàctica del patrimoni als projectes i activitats relacionats des del museu per a l'escola, emfasitzant la visió sistèmica del patrimoni; destacar la importància de la mediació didàctica respecte als sabers disciplinaris que faci possible la transferència dels coneixements de les disciplines referents a un element mitjancer –guies, material informatiu, elements interactius, etc.– per tal de fer-los comprensibles; i avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge tant des de les necessitats de la institució museística –que no tenen per què coincidir amb les escolars– com des del centre d'ensenyament, per analitzar els punts forts i els punts febles observats i poder preveure accions modificadores. [...] Aquest és un repte que han de recollir tant els departaments de didàctiques específiques, en el nostre cas de ciències socials, com els museus. La didàctica del patrimoni pot tenir un excel·lent futur. És una didàctica complexa, però que pot ajudar-nos a comprendre el nostre món, la nostra societat, perquè, com diu Edgar Morin, "la societat està present en cada individu com un tot a través del seu llenguatge, la seva cultura i les seves normes", i ens atrevim a afegir: i del seu patrimoni.

* Extracte (II) de l'article "Los museos: espacios de cultura, espacios de aprendizaje" publicat a la revista *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Ed. Graó Educación. Núm. 36. Abril-juny 2003.

Situat a la ciutat de Granada, el Parque de las Ciencias és una oferta novedosa per a l'oci, la cultura i el turisme del sud d'Espanya, on el visitant té l'oportunitat de gaudir i aprendre amb el món de la ciència i de la tecnologia.

El Parque de las Ciencias és el primer museu interactiu d'Andalusia.

Parque de las Ciencias

Av. del Mediterráneo, s/n
18006 Granada
Tel. 958131900
www.parqueciencias.com

El Parque de las Ciencias de Granada

Javier Medina

Director de l'Àrea de Ciències y Pedagogia del Parque de las Ciencias

En la línia de los más avanzados museos europeos, el Parque de las Ciencias cuenta con más de 30.000 m² dedicados a mostrar la cultura científica de una forma atractiva y rigurosa. Dotado con las últimas tecnologías expositivas, el museo aloja en su interior ocho salas de muestras interactivas, un planetario para 83 personas, la sala Explora para niños de 3 a 8 años, salas de exposiciones temporales, salón de actos, cafetería, tienda y un amplio Hall acristalado con un Péndulo de Foucault de 12 metros de longitud.

Tras su última ampliación, ofrece a sus visitantes nuevos contenidos como la Torre de Observación, el Pabellón de Exposiciones Temporales con la muestra recientemente inaugurada «Dinosaurios carnívoros», el Jardín de Astronomía, el Lago con las Esculturas Dinámicas, los Recorridos Botánicos o experiencias de Física, Óptica, Mecánica y Energías. La Torre de Observación, de 50 metros de altura, es un mirador con magníficas vistas de Granada, la Vega y Sierra Nevada y un lugar para realizar experiencias científicas sobre meteorología, geografía y astronomía. Otro de los rincones atractivos es el Mariposario Tropical, un espacio bioclimático que recrea un entorno tropical con mariposas en libertad.

Este conjunto forma una atractiva oferta turística de tipo cultural en la ciudad de Granada.

Cultura industrial i museus a Völklingen

Jaume Matamala

Administrador del mNACTEC

Del 29 de juny a l'1 de juliol, l'Administració alemanya va organitzar una reunió sobre patrimoni industrial a "Völklinger Hütte" World Cultural Heritage Site, prop de Saarbrücken. Amb una àrea de més de 600.000 m², aquesta foneria gegantina que reciclava els materials sobers de ferro i acer d'altres indústries i on treballaven més de 17.000 persones al dia, va ser declarada patrimoni cultural de la humanitat el 1994 i és, probablement, la "catedral" més gran del patrimoni industrial. Durant la visita, breus filmacions i muntatges audiovisuals mostren el funcionament dels diferents espais.

En la reunió destacà la celebració dels 100 anys del clam fet pel *Deutsches Museum* per a l'acció pública perquè els museus siguin considerats lloc d'aprenentatge i de coneixement permanent, així com per la presentació dels seus nous espais. També es tractà sobre l'obertura del nou *Industriemuseum Chemnitz* a l'antiga Alemanya de l'est, i de l'*Euskirchen Museum*, un dels integrants del Sistema de museus del *Rheinisches Industriemuseum* (Renània), amb el qual el mNACTEC té subscrit un conveni de col·laboració que abasta publicacions, programes europeus i estades d'intercanvi de personal. Després de la ponència sobre el mNACTEC i el Sistema, molts dels assistents van mostrar interès per fer-hi una visita, en especial membres de centres declarats patrimoni de la humanitat i el responsable del Departament de Patrimoni Industrial, que ja ens han visitat durant el mes de setembre.

Sala de generadors número 192

Agenda

I Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament

Lloc: Institut d'Estudis Catalans (Barcelona)
 Dates: 15 de novembre de 2003
 Inscripcions: Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica
 Tel.: 932 701 621
 A/e: informació@iecat.net

Colloque "Histoire et patrimoine de la société industrielle en Méditerranée"

Lloc: Perpinyà (Catalunya Nord)
 Dates: 28 i 29 de novembre de 2003
 Inscripcions: Universitat de Perpinyà
 Departament d'Història
 A/e: castaner@univ-perp.fr

VII Congrés d'Història Local de Catalunya

Lloc: Barcelona (Barcelonès)
 Dates: 28 i 29 de novembre de 2003
 Inscripcions: L'Avenç
 A/e: avenc@retemail.es

II Salón Europeo del Arte de la Restauración, Rehabilitación y Conservación del Patrimonio Cultural.

Lloc: Madrid
 Dates: 27, 28 i 29 de novembre de 2003
 Inscripcions: OTAC S.A. (Barcelona)
 Tel.: 93.2892440
 A/e: salon.ry@otac.com

10º Congreso Europeo de Ciencias y Teología

Lloc: Barcelona
 Dates: 1 al 6 d'abril de 2004
 Inscripcions: STIC - Centre Borja (Sant Cugat del Vallès)
 A/e: stic@sjtar.org

Exposició Obres Públiques a Catalunya

Lloc: Estació de França (Barcelona)
 Dates: del 20 de novembre de 2003 al 5 de gener de 2004
 Organitza: Real Academia de Ingeniería
 Comissari: Salvador Tarragó Cid

Seminario "Turismo cultural: una alianza estratégica entre patrimonio y turismo"

Lloc: Miami (Florida)
 Dates: 8 al 12 de novembre de 2003
 Inscripcions: <http://www.ub.es/cultural/esp/cuestionariomiami.doc>
 A/e: cultura@eco.ub.es

Publicitat Industrial i Comercial a Catalunya

Lloc: Terrassa
 Dates: 18 i 19 de març de 2004
 Inscripcions: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
 Tel: 937 368 966
 A/e: difusio.mnactec@gencat.es

Breus

Nou format de l'oferta educativa

L'oferta educativa 2003-2004 *16 museus per a les escoles* ha modificat el seu format amb l'objectiu de facilitar la recerca de les activitats proposades pel mNACTEC i pels setze museus del seu Sistema que n'ofereixen. Unes pestanyes laterals organitzen tota la informació en diversos apartats: *Materials didàctics i*

publicacions del Sistema; Exposicions, Tallers, Visites, i Preus i informació, referent al mNACTEC; i *El Sistema del mNACTEC*. Cada apartat ordena les activitats segons els nivells educatius. Una taula-resum al final del quadern permet disposar de tota la informació necessària per reservar qualsevol de les activitats.

Cap a una coordinació integral de les àrees de recepció

Enguany, les subvencions que atorga el Servei de Museus de la Generalitat per obres i funcionament anaven destinades a la millora informàtica de les àrees de recepció i reserva, és a dir a l'adquisició d'ordinadors expeditors d'entrades i a programaris pel a les reserves. D'aquestes dotacions s'han beneficiat quatre museus del Sistema: el Museu Molí Paperer de Capellades, el Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia, el Museu del Suro de Palafrugell i el Museu de l'Estampació de Premià de Mar. Les quantitats rebudes sumen 8.216 € per a obres i equipaments i

9.685 € per a funcionament i activitats. Alguns d'aquests museus ja han començat a equipar-se i ben aviat podran gestionar la venda d'entrades, les reserves i la venda de la botiga d'una manera més àgil i eficaç.

El ministre de Cultura d'Escòcia visita la colònia de Borgonyà

El 19 de setembre la colònia de Borgonyà, de Sant Vicenç de Torelló (Osona), va ser visitada pel ministre de cultura escocès. Aquesta emblemàtica colònia va ser fundada per l'empresa tèxtil Coats, originària de Paisley (Escòcia), el 1895. La delegació escocesa va poder admirar la morfologia urbana, plenament britànica, dels carrers i les construccions que la convertiren en una colònia "total" al llarg de més de cent anys d'existència, i que pròximament formarà part d'uns itineraris per les principals colònies de la conca mitja del Ter articulats des del Museu Industrial del Ter (Manlleu). Aquesta visita pot significar l'establiment de relacions futures amb representants del patrimoni industrial escocès.

Molt breus

- El Museu Molí Paperer de Capellades ha programat dues exposicions de creació contemporània. Janina Lamberty presenta *Obra sobre paper*, de forta inspiració oriental en concepte, forma i materials utilitzats -paper japonès amb gouache, tinta o tècniques mixtes-, del 19 d'octubre al 16 de desembre. I *Arxiu de neu*, del 20 de desembre al 22 de febrer, on Antònia Vilà mostra tres dimensions plàstiques diferents: la del paper, la del ferro com a superfície

de criptogrames i la de la impressió digital.

- El Museu de les Mines de Cercs restaura una excavadora de vapor de l'any 1922, que va participar en importants obres de carrers de Barcelona, de l'Autòdrom de Sitges o del FC Barcelona, i que acabà funcionant amb carbó a la conca minera del Berquedà. El 1984 va ser donada al mNACTEC, que la diposità posteriorment al Museu de les Mines de Cercs per formar part de l'exposició a l'aire lliure de maquinària minera antiga.

- La Col·lecció d'Automòbils Salvador Claret oferirà la II Mostra i Engageda d'Enginyers Mecànics a Sils el pròxim 9 de novembre, amb motiu de la Setmana de la Ciència. La majoria dels museus del Sistema del mNACTEC també s'hi sumaran amb una jornada de portes obertes i visita guiada el diumenge 16 (excepte el Museu de les Mines de Cercs, que ho farà el dia 15 i el mNACTEC, que el dia 11 afegeix una visita guiada a l'exposició *Muncunill, arquitectura per a la indústria*. www.setmanaciencia.org.

Ana Grande Jiménez

Muntsa Guasch

Secretària tècnica del Sistema del mNACTEC

Nascuda a Madrid el 1960, als 22 anys trià Barcelona quan va entrar a Renfe. Anys més tard, a Madrid, ingressà al Museu del Ferrocarril de Madrid. Delícies i inicià estudis universitaris per la via de l'accés a majors de vint-i-cinc anys. Diu que el destí jugà a favor seu i la retornà a terres catalanes: està casada amb un vilanoví i és justament a Vilanova on la Fundació de los Ferrocarriles Españoles hi té l'altre museu. Ara, just acabada la llicenciatura de geografia i història, ja pensa en el doctorat. És mare d'un nen de 3 anys i d'uns quants contes que volten pel Museu amb el tren de protagonista i no és casual, ja que la lectura és la seva gran passió: col·lecciona edicions d'*Alícia al país de les meravelles*, rellegeix sovint altres clàssics i està sempre pendent de les darreres novetats, com *Amarse con los ojos abiertos*, de Jorge Bucay, que ens la recomana.

“Sóc la coordinadora de comunicació i didàctica, però en un museu com aquest es fa de tot”

En què consisteix la coordinació de la comunicació i la didàctica en un museu com el del Ferrocarril de Vilanova i la Geltrú?

A la tarja hi posa “coordinadora de comunicació i didàctica”, però ja sabem que en la majoria de museus d'aquest tipus tothom fa de tot. Normalment preparo les propostes didàctiques i les parlem entre tots i, molt especialment, amb l'empresa de serveis que les duu a terme; porto el dia a dia de la difusió en premsa, al web o al butlletí de la Fundació de les activitats que generem així com de les exposicions que acollim, la majoria itinerants i, per tant, ja produïdes.

Explica'ns una mica més les feines del vessant didàctic.

Quan sorgeix la idea d'una activitat nova, sigui de part meua, de la direcció o de l'empresa de serveis, la parlem i la madurem fins que es pot plantejar en ferm, dirigida a un públic determinat, sota una forma concreta i, per tant, amb uns continguts i un guió de desenvolupament definits. Cal temps per donar forma a les idees i a vegades no en tens tot el que voldries, perquè les eventualitats diàries destorben el programa marcat i jo, que sóc ordenada de mena, no sempre m'ho prenc de la millor manera...

Però al final els projectes acaben materialitzant-se...

I tant, i donen molta satisfacció quan veus que funcionen bé. Aquest estiu hem pogut ofertar una activitat per al públic individual o familiar que visita el Museu pel seu compte que, per ara, ens està donant bons resultats. Són els *Itineraris secrets. Els enigmues del Museu*, una mena de jocs de pistes recollits en un quadernet que es pot adquirir a la botiga al preu simbòlic de 0,50 euros, llapis inclòs. Una altra proposta amb molt bona acollida és la dels contes per als més petits, perquè pensem que és una franja d'edat a la qual no sempre se li dedica tota l'atenció que caldria. O sigui que hem acabat explicant uns contes que vaig escriure i els publicarem aviat.

I com va sorgir la idea?

M'agrada escriure i vaig començar inventant-me una història d'un nen fill d'un treballador del Museu, que hi passa llargues estones i que entra en conversa amb els objectes. Vaig pensar que podia ser un bon fil conductor per anar presentant al públic més petit els objectes més significatius de les col·leccions que tenim. De moment ja en tenim quatre per publicar: *Víctor i els trens*, *La petita Teresita*, *Coco-coco-cocodrilo* i *L'ou que es mou*, aquest darrer també m'he animat a il·lustrar-lo. Aquest estiu els hem posat en mans d'un contacontes i hem engegat l'activitat del contaTREN, molt atractiva per als més menuts.

Anem als projectes de futur. Què teniu entre mans?

Ara que ja hem posat en rotatge aquestes novetats didàctiques, estem ultimant la Guia-catàleg del Museu, que crec que serà la primera de la dels museus del Sistema del mNACTEC. Porta una feina enorme en si, i més quan l'has de treure en una data concreta perquè venç la subvenció, però de tota manera et sents satisfeta quan va prenent cos i fas els darrers repassos. Per a mi, saber combinar aquests projectes amb les feines més quotidianes és un repte diari.

Consell de redacció:
Eusebi Casanelles
Pilar Garcia
Carme Gilabert
Muntsa Guasch
Joan Muñoz

Fotografies:
Teresa Llordeés
Aixius museus

Secretària tècnica:
Museu de la Pell
d'Igualada i Comarcal
de l'Anoia
Dr. Joan Mercader, s/n.
08700 Igualada
Tel. i fax 93 804 67 52
guaschm@aj-igualada.net

